

Шишкіна О.В. Ризик-менеджмент монопрофільних промислових підприємств / О.В. Шишкіна // Матеріали міжнародної науково-практичної Інтернет-конференції «Ефективні механізми інноваційно-технологічного розвитку суспільства» (м.Житомир, 4-5 грудня 2012р.). – Житомир.: Руга, 2013. – С. 124 – 127. - Режим доступу: <http://eztuir.ztu.edu.ua/4972/>

Олена Шишкіна

к.е.н., доцент кафедри фінансів

Чернігівського державного технологічного університету

м. Чернігів

РИЗИК-МЕНЕДЖМЕНТ МОНОПРОФІЛЬНИХ ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ

Монопрофільні виробничі підприємства, як потужні акумуляційні центри виробничого науково-технічного, трудового та іншого потенціалу, виступаючи важливими складовими національної економіки, обумовлюють специфічні особливості розбудови господарського комплексу України і висувають на перший план питання раціонального використання ресурсів залучених підприємством в процесі операційної, фінансової та інвестиційної діяльності в умовах ризику і невизначеності. Загострення світової фінансово-економічної кризи негативно позначається на діяльності вітчизняних підприємств реального сектору економіки, а негативний вплив загроз зовнішнього середовища виводить на перший план проблему створення ефективної системи управління ризиками, тобто ризик-менеджменту.

Аналіз опублікованих наукових праць в сфері ризик-менеджменту, практичного досвіду іноземних і вітчизняних компаній, що динамічно розвиваються, свідчить про те, що управління ризиками в розрізі основних функціональних складових підприємства (виробництво, фінанси, кадри тощо) дозволяє підприємству забезпечувати високі темпи економічного зростання.

Фундамент досліджень в даній сфері складають наукові роботи у сфері теорії ризику, представлені такими видатними вченими, як: А. Альгін, Д. Гіаннопулос, Р. Гуптон, П. Зангарі, Р.Енгль, Дж. М. Кейнс, А. Маршалл, О. Моргенштейн,

Ф. Найт, Дж. Нейман, Б. Райзберг, М. Рогів, В. Черкасов, А. Чі, і ін. Опрацювання робіт, опублікованих по даній темі, показує, що більшість наявних наукових джерел присвячена побудові класифікації ризиків підприємства, методам аналізу, питанням оцінки ризику та іншим методологічним аспектам теорії ризик-менеджменту, проте особливості створення системи управління ризиками для підприємств різної галузевої приналежності не була розкрита в достатній мірі, що обумовлює актуальність наукового дослідження, метою якого є розкриття сутності ризик-менеджменту та підходів до його організації на монопрофільному підприємстві.

Сучасне розуміння ризик-менеджменту визначається концепцією прийнятного ризику, згідно з якою, основною метою процесу управління ризиком є отримання максимальної стійкості всіх видів діяльності підприємства шляхом утримання сукупного ризику в визначених межах.

Оскільки «ризик» ототожнюється в витратами і збитками, служба ризик-менеджменту покликана контролювати весь спектр операцій підприємства в межах їх функціонального призначення. Спектр функцій монофункціонального промислового підприємства, яке зазвичай носить містоутворюючий характер, досить розгалужений і пов'язаний із: загальними характеристиками підприємства (виробничим характером, інтеграційними і відтворювальними властивостями); внутрішньоорганізаційними аспектами діяльності (виробничим, соціальним, комерційним, науково-технічним, фінансовим і адміністративним); функціями обумовленими містоутворюючим статусом (бюджетно-податкова, соціально-стимулююча, стабілізуюча) [1]. Отже, система ризик-менеджменту повинна врахувати загрози оточуючого середовища в процесі забезпечення означених специфічних сфер діяльності підприємства. Це дозволяє говорити залучення до управління ризиками всіх підрозділів підприємства, а отже про інтеграцію ризик-менеджменту в загальний процес управління. Крім того, інтегрованість ризик-менеджменту передбачає централізацію управління ризиками побудовану на взаємозв'язку ризиків та необхідності контролю сумарного рівня ризику і витрат на управління.

Сутність інтегрованого ризик-менеджменту прослідковується через призму виконуваних операцій які представлені функціями: суб'єкту управління – до яких

відносять прогнозування, організацію, регулювання, координацію, стимулювання і контроль; об'єкту управління – який здійснює організацію дозволів ризику; ризикових вкладень капіталу; роботи по зниженню величини ризику; процесу страхування ризиків і т.ін. Організація ризик-менеджменту є системою заходів, спрямованих на раціональне поєднання всіх його елементів за допомогою єдиної технології процесу управління ризиком. Ефективність ризик-менеджменту залежить від організації і результату реалізації етапів процесу управління, до яких доцільно віднести: аналіз господарських операцій монопрофільного підприємства, ідентифікацію і оцінку ризиків, формування стратегії нейтралізації ризику, контроль за реалізацією стратегії. Управління ризиками повинно базуватись на основних принципах ризик-менеджменту, а саме: незалежності управління, можливості передавання, співставленості з фінансовими можливостями підприємства, врахування фінансової тактики і стратегії розвитку підприємства, економічності управління.

Особливості функціонування і розвитку монопрофільного підприємства обумовлюють вибір типу політики управління ризиками: консервативної (спрямованої на подолання негативних наслідків впливу ризиків), адаптивної (яка передбачає пристосування до ситуації, що склалася шляхом мінімізації збитків) або активної (котра використовуючи всю доступну інформацію для прогнозування розвитку активно впливає на діяльність підприємства, максимально попереджаючи негативні наслідки ризику і невизначеності).

Таким чином, сучасні реалії розвитку української економіки вимагають створення ефективної системи ризик-менеджменту, що дозволить ідентифікувати, аналізувати й оцінювати ризики характерні як для всіх підприємств реального сектора економіки так і для специфічних монофункціональних утворень, виокремлюючи і мінімізуючи притаманні їм ризики і загрози.

Література

1. 1. Сич Є.М. Бойко О.В., Шишкіна О.В. Розвиток монопрофільних виробничих структур ринку: транспортно-економічний аспект: монографія / За ред. проф. Є.М. Сича. – Логос, 2011 – 220 с.